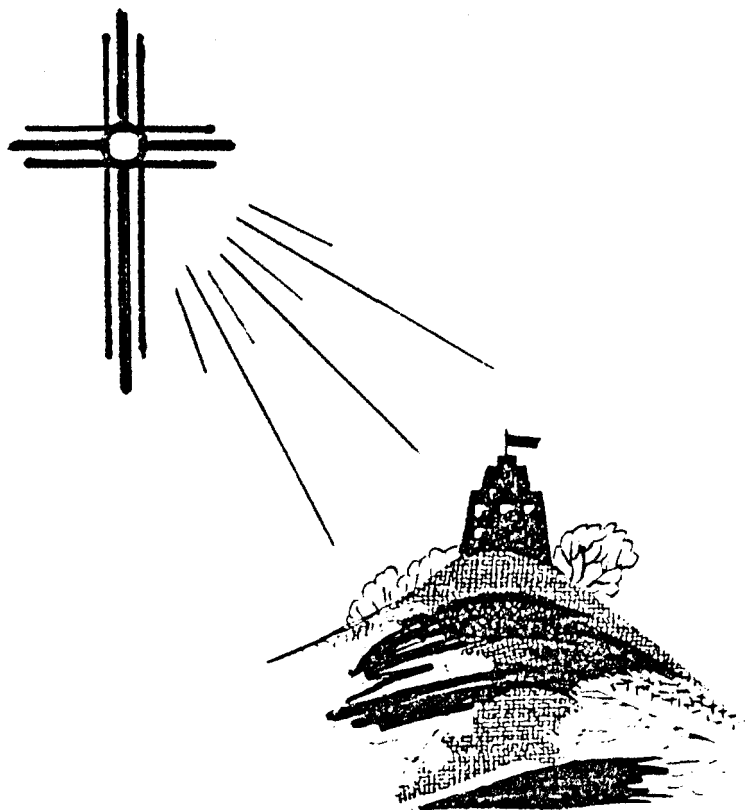


# JAUNŲJŲ ATEITININKŲ PROGRAMOS VADOVAS



PARUOŠĖ  
PROGRAMOS KOMISIJA  
1982

*Ši programos vadovą skiriame buvusiems, esamiems ir būsimiems  
jaunųjų ateitininkų vadovams bei globėjams pagerbti.*

Šio leidinio mecenatai  
Dr. Pranas Jucaitis ir Ateitininkų šalpos fondas.

# TURINYS

I. BENDRIEJI METMENYS .....	5
Įvadas .....	7
Jaunųjų ateitininkų tikslai .....	9
Iš devintojo Ateitininkų Federacijos kongreso .....	13
Vadovavimas .....	14
Religiniai ir tautiniai papročiai bei tradicijos .....	18
Lietuvių katalikų bendros šventės .....	24
Ateitininkų šeimos šventės .....	25
Ateitininkų įžodis pavasario šventėje .....	26
Tėvų komitetas .....	28
Jaunųjų ateitininkų kilmė ir veiklos istorija .....	29
Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos statutas .....	34
II. PROGRAMINĖ (IDEOLOGINĖ) DALIS .....	37
Jaunučių ideologinės programos susirinkimų temos .....	39
Jaunių ideologinės programos susirinkimų temos .....	41
Katalikiškumo temų apibūdinimas .....	43
Tautiškumo temų apibūdinimas .....	44
Šeimyniškumo temų apibūdinimas .....	45
Visuomeniškumo temų apibūdinimas .....	47
Inteligentiškumo temų apibūdinimas .....	49
Organizacinių temų apibūdinimas .....	50
Detalūs susirinkimų jaunučiams apibūdinimai .....	53
Detalūs susirinkimų jauniams apibūdinimai .....	121
III. SAVIAUKLOS (PRAMOGINĖ) DALIS .....	191
Rankdarbiai .....	191
Žaidimai .....	251
Vaidinimai .....	269
Himnai ir dainos .....	347
Eilėraščiai ir pasakėčios .....	395



# **BENDRIEJI METMENYS**



## ĮVADAS

Jaunųjų ateitininkų programos vadovo mintis galop pribrendo devintojo ateitininkų federacijos kongreso metu. Po kongreso buvo sudaryta programos komisija, kurios darbo vaisius ir yra šis programos vadovas. Jame yra sutelkta aštuonių metų programa, kuri palengvins vadovų, globėjų ir pačių tėvų darbą auklėjant lietuviškąjį jaunimą ateitininkiškųjų principų šviesoje.

Vadovą planuojant, komisija vadovavosi trimis principais — prasmingumu, patrauklumu ir praktiškumu. Norėta, kad vadovas būtų *prasmingas*, kad jame atsispindėtų ateitininkiškieji principai, vertybės, idealai. Šią mintį sekant, buvo apsistota ties ateitininkiškais principais, kiekvienam parenkant po šešioliką specifinių temų paskiriems susirinkimams. Tiek pat temų paskirta ir organizaciniams reikalams.

Nors tais pačiais ateitininkiškais principais vadovaujamosi, nesvarbu ar tai būtų jaunųjų ar sendraugių grupė, jų pervedimas gyvenimui turi atitikti grupės amžiaus psichologiją. Ta prasme norėta, kad vadovas būtų *patrauklus*. Kiek įmanoma, vengta mokyklinės atmosferos, kur mokytojas moko, o vaikai pasyviai sėdi ir nuobodžiauja. Norėta jaunuosius pilnai įtraukti į saviuklos procesą, kur, aktyviu dalyvavimu, ne tik pasidžiaugiama dabartimi, bet sistematingai ruošiamasi ir ateičiai. Vadove sutelkta visa eilė žaidimų, rankdarbių, vaidinimų, dainų, eilėraščių, kurie turėtų prisidėti prie tos saviuklos. Ir pačių ideologinių temų pristatymą stengtasi padaryti kuo patrauklesniu, imponuojančiu, įtraukiančiu jaunuosius dalyvius.

Stengtasi, kad vadovas būtų *praktiškas*. Norėta, kad dauguma medžiagos būtų parankiai prieinama pačiame vadove, vietoj kad jo naudotoją nukreipus į šalutinius, gal neprieinamus, šaltinius. Bandyta susirinkimus ir kitus nurodymus aprašyti būrelio vadovui suprantamais terminais. Vengta apsunkinti vadovus ar pačius jaunuosius didelėmis išlaidomis, ar tai rankdarbius darant ar ekskursijas ruošiant. Nors visą vadovą siūloma išėiti sistematingai, paeiliui, yra palikta daug progų pačio vadovo kūrybingumui, asmeniškai iniciatyvai, lankstumui. Programos vadovas yra tarsi receptų knyga. Duodami receptai yra daugelyje atvejų jau išbandyti, tačiau ar sekantis bandymas pasiseks ar ne, priklausys nuo naujos „šeimininkės“ — jaunųjų vadovo.

Jaunųjų ateitininkų sąjungos nariai yra skirstomi į dvi grupes pagal amžių: jaunučiai, 6—9 metų, ir jaunia, 10—13 metų. Ideologinė programa

padalinta į dvi dalis, atitinkančias šias amžiaus grupes. Pirmieji keturi metai skirti jaunučiams. Pradedant su pirmuoju susirinkimu ir paeiliui viską išeinant, per keturius metus susidarys keturiasdešimt aštuoni susirinkimai. Reikalui esant ir laikui leidžiant, galima kai kuriuos susirinkimus pakartoti ir dažniau negu kas keturi metai. Svarbu, tačiau, viską išėiti paeiliui, nes kitaip gali susidaryti nenorimos spragos. Sekant susirinkimus paeiliui, visi nariai su visa medžiaga susipažins keturių metų bėgyje, nesvarbu, kokiais metais jie į organizaciją būtų įstoje.

Antroji ideologinės programos dalis yra skirta jauniems. Šioje dalyje yra medžiagos keturiasdešimt aštuoniems susirinkimams, kurie turėtų būti išėiti paeiliui, keturių metų bėgyje. Teoretiškai, šešių metų jaunutis, pareigingai lankęsis visuose būrelio susirinkimuose, turėtų išėiti visą vadovo programą per aštuonius metus. Suėjęs keturioliktuosius metus jis bus pilnai pasiruošęs toliau save brandinti jau moksleivių ateitininkų eilėse.

Kiekvienas susirinkimas turėtų programinę ir pramoginę dalį. Programinėje dalyje naudotina viena iš ideologinių-organizacinių susirinkimų temų. Antroje, pramoginėje arba saviuklos dalyje, parinkti vieną ar keletą prie susirinkimo temos tinkančių užsiėmimų, pvz., žaidimų, dainų, rankdarbių, vaidinimų, eilėraščių, rankdarbių. Stengtis balansuoti pirmąją ir antrąją dalį ne tik temos, bet ir aktyvumo atžvilgiu. Jei būrelis per daug nusisėdėjo per pašnekesį, antroje susirinkimo dalyje reikia duoti jiems palakstyti, pajudėti.

Yra svarbu, kad kiekvienas šio programos vadovo vartotojas atidžiai perskaitytų bendrąją informaciją ir artimai susipažintų su susirinkimų temomis. Svarbu pavartyti ir saviuklos skyriaus medžiagą. Būtina, kad vadovas iš anksto pasiruoštų susirinkimui ir kitus laiku painformuotų.

Šio programos vadovo paruošimas yra baigtas. Jo įnašas jaunimo auklėjimo darbe tik prasideda.

Visa eilė asmenų talkino šio programos vadovo parengime. Dr. Adolfas Damušis, Ateitininkų Federacijos Tarybos Pirmininkas, ne tik subūrė programos komisijos branduolį, bet tą komisiją inspiravo, aktyviai prisidėjo medžiagos telkime. Pranas Razminas lygino mūsų kampuotą kalbą, nors ir nevisi puslapiai pro jo pirštus praėjo. Dedamas dainas ir gaidas galutinai paruošė Darius Polikaitis, talkinamas Irenos Polikaitienės. Jau turėtą eilėraščių rinkinį papildė Danutė Bindokienė.

Pačioje programos komisijoje darbavosi visas būrys entuziastų. Tai auklėtojų, globėjų, mokytojų, jaunųjų tėvų prityręs kolektyvas. Štai jie: Jadvyga Damušienė, Agnė Kižienė, Gražina Kriauciūnienė, Ramutė Petrusėvičienė, Stasys Rudys, Jurina Rugienienė, Laima Šalčiuvienė ir Janina Udrienė. Komisija dirbo kartu ir pavieniui. Turėta daug darbo posėdžių. Dar daugiau valandų praleista medžiagą telkiant, peržiūrint, redaguojant, perrašinėjant. Nors programos vadovas yra kolektyvo vaisius, nėra klausimo, kad pirmosios pastangos, tie pirmieji daigai nebūtų

išvydę dienos šviesos be nepailstamo Janinos Udrienės ir Gražinos Kriaučiūnienės darbo. Programos vadovo darbą baigiant, visiems prie to darbo prisidėjusiems tariame nuoširdų ateitininkiškąjį ačiū.

*Romualdas Kriaučiūnas*  
Programos Komisijos pirmininkas

## JAUNŲJŲ ATEITININKŲ TIKSLAI

Jaunųjų ateitininkų sąjungos organizacinių metmenų įvadiniuose dėsniuose sakoma, kad pagrindinis JAS uždavinys yra apšviesti tikėjimo šviesa ir idealizmo bei aukos dvasia jaunutį ir jaunių, kaip į gyvenimą besiruošiantį žmogų. Svarbu jiems perduoti žinias apie Lietuvą, lietuvių tautą, jos laisvės kovas, pasaulį. Toliau pabrėžiama, kad sąjungos vadovybė ypatingai rūpinasi narių asmenybės auklėjimu, kaip valingumo stiprinimu, tvarkingumo bei drausmingumo praktišku mokymu, draugiškumo ir tarnybos artimui ugdymu, savo tautos uždavinių bei siekių pažinimu. Nurodoma, kad vadovai, globėjų padedami, ugdo narių kilnųjį žmoniškumą, gyvą bei veiksmingą religingumą ir sąmoningą tėvynės meilę.

Nėra klausimo, kad asmenybės auklėjimas yra vienas iš svarbiausių sąjungos tikslų. Tolimesniam šio svarbaus tikslo gvildenimui bei atitinkamo fono sudarymui naudosime dr. K. Skrupskelio, dr. A. Damušio ir dr. R. Kriaučiūno ankstyvesnių straipsnių kai kurias mintis.

Dr. K. Skrupskelio teigimu, tarp ateitininkų ideologijos ir ateitininkų veiklos tarpininkauja ateitininkiška asmenybė, kurią ta ideologija suformuoja ir kuri veikia visuomenėje ir kuria ateitininkiškąją veiklą. Svarbu tarp ideologijos ir veiklos įterpti asmenybę, kuri įveda dinamiškumo elementą. Asmenybė yra vienintelis tarpininkas tarp raidės ir dvasios, o raidė visada yra statiška tiek, kiek dvasia yra dinamiška.

„Jeigu mes priimame ideologijos — asmenybės — veiklos formulę, savo pagrindinį dėmesį nukreipiame į asmenybę, kaip į pačią pagrindinę šio santykio dalį. Ne todėl, kad būtų imanoma apsieiti be kitų dviejų dalių... bet todėl, kad ja remiasi visas santykio tikrumas... Iš viso to seka išvada, kad organizacija arba sąjūdis, kuris tokią ideologiją priima, savo pagrindinį dėmesį kreipia į asmenybę, stengdamasis ją išugdyti kuo tobulesne... Pagrindinis organizacijos uždavinys yra tokią asmenybę išauginti ir ideologija pasidaro svarbiausia kaip pedagoginė priemonė, kuri sukuria asmenybės idealą ir, laikydamosi šio idealo organizacija ja

formuoja savo narius“. Dr. Skrupskelis, kaip matome, ypač pabrėžia asmenybės ugdymą. Asmenybė savyje sujungia praeitį ir ateitį, tuo užtikrindama tikrą ideologinį tęstinumą. Kuriama tokia ideologija, kuri niekad nesikeisdamas yra visada dinamiška ir nauja.

Aštuntame ateitininkų kongrese 1970 metais dr. A. Damušis skaitė paskaitą tema „Jauna krikščioniškoji asmenybė — tautos viltis“. Paskaitininko žodžiais, tema buvo parinkta sąmoningai, kaip priešingybė nesiangažuojantiems sumanytojams, nes jauna krikščioniškoji asmenybė šimtu procentu angažuojasi, angažuojasi Kristaus vardu savo tautai, jos gerovei, o per ją visos žmonijos gerovei. „Ji ruošiasi realizuoti tautos viltis, ji angažuojasi pozityviam darbui už geresnę ir teisingesnę pasaulį“. Jaunas žmogus turi ruoštis vystydamasis ir tobulindamas prigimtus sugebėjimus, stiprindamas valią, aštrindamas protą ir tikėdamas į tikrąjį krikščionio pašaukimą. Tada žmogus tampa asmenybe.

„Asmenybei yra būtinas idealizmas, o idealistui yra svarbu ne ‚kas yra‘, bet ‚kas privalo būti‘. Kitas asmenybės bruožas yra realizavimas, t.y. suvokimas laiko uždavinių, kurie yra arčiau realios galimybės. Asmenybė gyvena ne iliuzijomis, ne svajonėmis, bet ta tikrove, kurią žmogus pats susikuria, t.y. realia galimybe“. Neužtenka asmenybei idealą išpažinti. Reikia pasiryžti ir jam tarnauti. Asmenybė yra pilna dorinio jautrumo, pilna noro dorinei pažangai. Ji yra pilna pasiryžimo tobulintis ir gerinti pasaulį. Asmenybei yra būdingas protinis gyvumas, noras žinoti, noras kurti. Krikščioniškoji asmenybė yra gyvosios dvasios įsikūnijimas asmenyje.

„O savo gyvųjų principų esame šaukiami pirmiausia pradėti nuo savęs, nuo savo artimiausio brolio, jauno žmogaus, kuris yra šalia mūsų. Darbas jaunuomenėje, nukreipimas dėmesio į aukštesnius idealus yra labai konkretus paliudijimas to, kuo tikime“.

Ateitininkų federacijos tarybos pirmininko dr. A. Damušio teigimu, jaunų krikščioniškųjų asmenybių ugdymas yra pats pirmasis ateitininkijos uždavinys. Anot jo, jauno žmogaus pasaulėžiūros formavimas yra tokio ugdymo neeilinis metodas. Patyrimas rodo, kad intensyvus pasaulėžiūrinis ugdymas jaunimą angažuoja giliau, negu paprastas moralizavimas ar pamokymai. Jaunuolio žmogiškoji vertė ir moralinis jautrumas ir brandumas kyli, gilėjant pasaulėžiūriniam susipratimui. „Tokio pasaulėžiūrinio auklėjimo dėka ateitininkija pajėgia aktyviai reikštis dabarties jaunuomenėje. Ateitininkija nėra tiktai praeities tradicijų tęsėja. Jos veikla paliečia visą jauną žmogų su visais jo dabarties rūpesčiais. Ateitininkija yra gyva dabartyje“.

Tarybos pirmininko galvojamu, dabarties dvasiniame ir moraliniame sąmyšyje krikščioniškosios asmenybės ugdymas įgauna jau daug gilesnės prasmės. Lietuviškosios jaunuomenės interesas asmenybės ugdymu didėja. Tas savotiškai įdomus posūkis yra dabar ypač svarbus kaip žmogiškojo taip ir tautinio išsilaikymo atžvilgiais. Nėra klausimo, kad

paprasta dresūra tautiniais motyvais, kur nepaliečiamas jaunas žmogus iš vidaus, yra tik sekus, paviršutiniškas mūsų problemų sprendimas. Tuo tarpu ugdant asmenybę, jaunas žmogus yra angažuojamas visa savo žmogiškąja egzistencija konkreitiems darbams savo tautos kultūrai ir laisvei. Pasaulėžiūrinis metodas ateitininkija pakreipia jaunuomenės dėmesį idealų link į šviesesnius horizontus. Dr. A. Damušis savo paskaitoje paminėjo du veiklos pastangų pavyzdžius:

„Auklėjimo darbą ateitininkija pradeda su pačiais jauniausiais, priderama medžiaga vaikų amžiui. Yra pakankamai medžiagos pačių jauniausių veiklai. Sumanūs globėjai medžiagą perduoda įdomiai ir pedagogiškai sugeba ugdyti ir jaunųjų talentus. Tuo būdu patys jauniausieji nariai įsitraukia į organizacinį darbą, kuris jiems patinka ir kuris ugdo ir lavina. Į jaunesniuosius ateitininkus jie jau ateina kaip sąmoningi, drausmingi nariai. Paskutiniaisiais keliais metais šis darbas buvo sėkmingai vykdomas tų, kurie laikė jaunimo globos darbą savo uždaviniu ir jam skyrė beveik visus savo laisvalaikius... To darbo vykdytojai — jauno globėjai yra tylūs darbininkai, idealistai iš pašaukimo. Jie pasiryžo pradėti ugdyti naująją kartą. Jiems, kurių vardų paprastai nekeliamo, priklauso mūsų labai gilus dėkingumas“.

Padėkime tobulinti jauno židinius — stovyklavietes ir padėkime išlaikyti jas nuo pažeidimo iš šalies. Aprūpinkime jaunimą literatūra ir veiklos priemonėmis. Jauniesiems nariams suteikime vadovus ir globėjus iš geriausių pedagoginių pajėgų. Parodykime meilę savai organizacijai. Jauniesiems reikia jaukios aplinkos, reikia gero žodžio. Tad darbas jaunuomenės tarpe yra pirmaeilis ir šventas. Ateitininkija yra pajėgi jaunimui atskleisti prasmingą gyvenimo kelią ir padėti jam tuo keliu žygiuoti.

„Jaunuomenė, kuri su pasitikėjimu stoja į ateitininkų eiles, tėvai, kurie nedraudžia savo vaikams ateitininkų veikloje dalyvauti, sprendžia labai gilią žmogiškąją ir kartu mūsų tautinę problemą. Asmenybės ugdymu susiformavęs jaunimas, principingas žmogus yra tikra atrama ne tik tai mūsų žmogiškajam krikščioniškajam, bet ir tautiniam išsilaukimui, ir tai pačia giliausia prasme“.

Nėra klausimo, kad žmogus nėra vien tik biologiškai integruotas padaras. Jis taipgi sąmoningai suvokia savo padėtį žmonių ir daiktų aplinkoje. Būdamas artimame sąryšyje su kitais, jis ugdo savo asmenybę. Joks asmuo netrokšta žūti visuomenine prasme. Jei asmuo jaučiasi išjungtas ar nepastebėtas, jis tai išgyvena kaip savo asmeninės ir visuomeninės egzistencijos žlugimą.

Anot dr. R. Kriaučiūno, svarbu žmogui priklausyti grupei, joje save brandinti. Šalia troškimo išugdyti psichologinę tapatybę, žmogus siekia kontakto su kitais. Jau nekalbant apie išorinį prisirišimą prie kitų, pvz., ekonominiu ar politiniu pagrindu, žmogus jaučia vidinį variklį, stumiantį į sąlytį su kitais, į minčių pasidalinimą, jų apsimumą, kitų parėmimą,

užuojautą, jiems atsidavimą. Psichinio kontakto variklis, kartais atrodamas daugiau ar mažiau veržlus, yra giliai išsaknijęs psichosocialinio gyvenimo prade. Tokio dinaminio variklio jėga net ir nepastebima patogiai įsitaisiusiuose žmonėse. Sąlyčio troškimas pasireiškia daugelyje formų. Jis atsispindi meilėje, draugystėje, užuojautoje, pagarboje, vadovavime, paklusnume ir t.t. Asmenybė yra ugdoma intensyvių tarpasmeninių santykių fone. Žodžiu, brandinama sugebėjimas duoti ir atsiimti, o tai darant pajauti nepaprastą pasitenkinimą. Sugebėjimas patirti daugiau džiaugsmo duodant negu gaunant yra viena iš asmens subrendimo žymių. Kita žymė būtų paslaugus ir pastovus santykiavimas su kitais, laiduojąs abipusį pasitenkinimą ir ilgalaikį užsiangažavimą.

Visuomeninio santykiavimo akstinas yra toks ryškus, kad nereikėtų daug ir šnekėti. Atsiminkime, kad ši jėga yra universali ir kad ji yra stiprus variklis mūsų gyvenime. Šios jėgos stumiami ir priklausome vienai ar keletai grupių, kurių tarpe labai svarbią vietą užima ir ateitininkų organizacija. Vienus į ateitininkus atvedė draugiškumo momentas, kitus bendrų tikslų siekimas, trečius — iš priklausymo išplaukias prestižas. Jei pagrindinis nariu tapimo motyvas yra draugiškumas, toks narys, visų pirma, stengsis tokiu pats būti santykiuose su kitais. Jei prestižas bus jį atvedęs, jis srkupulingai seks savo elgesį, kad nepadarytų klaidingo žingsnio, kuris baigtųsi garbės apkarpymu. Bendrų tikslų siekėjas savo pareigas atliks be priekaištų, per daug nesirūpindamas savo garbės ar draugystės reikalais.

Jau buvo trumpai užsiminta apie psichologinės tapatybės svarbą asmenybės brendimui. Dr. R. Kriauciūno galvoje, pabrėžtina tapatybės svarba protinės sveikatos bei asmeninio kūrybingumo prasme. Ypač šiais laikais aliarmuojančiai kalbama apie jaunimo atsiribojimą nuo tapatybę ugdančių institucijų. Atitrūkus nuo organizuoto, tradicijomis išpinto bendravimo vis dažniau girdėti nerimu apgaubti klausimai: Kas aš esu? Kur aš priklausau? Koks rytojus manęs laukia? Su giliu įsitikinimu galima teigti, kad ateitininkų organizacija yra svarbus faktorius tautinei ir religinei tapatybei ugdyti. Neteigiama, kad ateitininkų organizacija duos atsakymus į visus egzistencinius klausimus, bet tik kad aktyvus dalyvavimas joje sukurs palankią atmosferą taip svarbiam tapatybės ugdymui. Aktyvus reiškimasis ateitininkų veikloje bent iš dalies patenkins tarpasmeninio santykiavimo troškulį, kurį kiekvienas nešiojame.

Vadovaudami jauniesiems, brandiname ir save. Stenkimės mylėti ir gerbti Kristų, vertai atstovauti lietuvių tautą, pagelbėti artimui. Tik patys idealais degdami sugebėsime juos perduoti jauniesiems savo broliams ir sesutėms.

# IŠ DEVINTOJO ATEITININKŲ FEDERACIJOS KONGRESO

Mūsų organizacijos nusistatymu, keturi sugebėjimai vystytini jauno žmogaus charakteryje:

1. Išmintis — sugebėjimas pasirinkti savo gyvenimo veiklai Gėrio ir Tiesos kryptį, sekant Kristaus žodžiais: „Aš esu Tiesa, Kelias ir Gyvenimas“.
2. Dvasinis ir mokslinis išsilavinimas — inteligencija, kuri padeda pasirinkti tinkamas priemones tikslui siekti.
3. Heroizmas — ryžtingumas aukoti save vertingam uždaviniui, siekti būti naudingų žmogumi gyvenime, būti atviram didžiosioms vertybėms ir būti drąsiam pasipriešinti menkavertybėms.
4. Supratimas skirtumo tarp faktų ir iliuzijų šiais laikais minčių sąmyšyje yra ypatingai svarbus jaunam žmogui.

*Dr. Adolfas Damušis*

Ateitininkai privalo išlavinti:

**Aiškų protą**, pagrįstą moksliškuoju subrendimu,

**Tvirtą būdą**, paremtą aukšta valios kultūra,

**Jautrią sąžinę**, išauklėtą pagal krikščioniškos dorovės reikalavimus ir

**Kilnią širdį**, pilną entuziazmo bei paslankumo pasiaukoti tam, kas yra šventa, tikra, gera ir gražu.

*Dr. Jonas Grinius*

# VADOVAVIMAS

Asmenys, kurie dirba su jaunučiais — jauniaus yra daugiau vadovai negu globėjai, nes to amžiaus vaikai reikalauja daugiau gairių negu vyresnieji moksleiviai. Apie ateitininkų kuopų globėjų savybes įtikinančiai rašo kun. P. Patlaba (Cicero, 1962). Jo apibūdinimai labai tinka ir jaunių - jaunučių vadovams, ar jie būtų studentai, ar vyresnieji moksleiviai:

Globėjas (ar vadovas) yra tėvų pratęstos rankos, mokytojo pratęsta akis, jaunuolio vyresnis draugas. Kaip žiedo pumpuras turi savo apvaskalą, kuris jį saugo ir maitina, taip lygiai globėjas (vadovas) jauną žmogų saugoja nuo pikto — dvasinės šalnos ir parazitų, padeda gražiai asmenybei skleistis, kristalizuotis idėjiniame pasaulyje.

Globėjas (ar vadovas) yra lituanistikos mokytojas. Turėtų kiekvienas jaunas ateitininkas lankyti lituanistikos mokyklą. Tačiau, ir tai darydamas, susirinkime nepajėgia lietuvių kalba išreikšti savo minties be kito pagalbos, pritrūksta žodžių. Globėjas (vadovas) čia yra, kaip gyvas lietuvių kalbos žodynas, vaikščiojančioji lituanistinių dalykų enciklopedija.

Globėjas (vadovas) yra kartu jaunimo vadas į ateitininkų ideologijos bei organizacijos dvasinius turtus. Globėjas (vadovas) savo pavyzdžiu, žodžiu ir pasišventimu veda jaunimą į jam dar nežinomus ateitininkijos turtus. Čia globėjas (vadovas) dažnai jaunimui kaip pionierius, kaip angelas sargas. Jaunimas pamilsta savo globėją (vadovą) kaip vadą, kuris, apsiginklavęs organizacine patirtimi, veda jį į naujus, platesnius veiklos horizontus.

Globėjo (vadovo) idealas turi būti paruošti jaunuolį geru ateitininku, įkvėpti savo tautos pagarbą, tėvynės meilę ir pakelti jauną sielą į kilniųjų idealų pasiilgimą, į gražų sielos prasiskleidimą Dievo malonėje ir į kovingumo bei veiklos dvasią katalikiškoje akcijoje.

## VADOVO PRIVALUMAI

Labai sunku duoti formulę, kuri automatiškai pagamintų gerą, efektingą vadovą. Galima tačiau suminėti porą bendrų privalumų, kurie būdingi kiekvienam vadovui. Pagrindiniai būtų meilė jaunimui, nuoširdus noras dirbti su jaunimu; sąmoningas tautietis ir gyvenęs pagal katalikiškuosius ir ateitininkiškuosius principus; bent pradinė patirtis organizaciniame darbe su jaunimu.

Vadovai tampa gerais, efektingais vadovais tik per konkretų darbą. NORAS dirbti ir tobulėti yra pagrindinis reikalavimas.

## DETALIŠKESNĖS VADOVO SAVYBĖS

- Žino vieneto tikslus, žino, kaip juos interpretuoti ir pritaikyti vaikams.
- Duoda veiklai kryptį.
- Moka paveikti savo vienetą taip, kad visi sutiktų su nustatytais tikslais.
- Bando suprasti kiekvieno nario dalį, siekiant įvairių tikslų.
- Atidžiai seka kiekvieno nario pažangą (elgesyje, darbuose) ir stebi narių santykius vienas su kitu.
- Yra lankstus, moka prisitaikyti laiko reikalavimams.
- Yra patrauklus naujom mintim (kūrybingas).
- Yra atsakingas už vieneto narius ir vieneto veiklą.

## KO VAIKAI TIKISI IŠ VADOVO

### 1. Pripažinimo ir priėmimo

Kiekvienas vaikas nori būti svarbus, kaip individas suaugusių bei vaikų tarpe, o ne tik dar vienas vaikas masėje. Gerai yra pabrėžti vaikų pozityvias savybes ir jas iškelti; nekelti negatyvių savybių, nebent yra koks sudraudimas. (Būkite dosnūs pagirdami ir šykštūs papeikdami.)

### 2. Teisingumo

Vaikai labai jautrūs ir greitai pastebi įvairius neteisingumus. Jie nori teisingumo, kai vadovas įvertina jų darbą ir atsiekimus.

Vadovas turėtų būti pajėgus paaiškinti, kodėl įvairūs sprendimai buvo padaryti, o ne tik visą laiką diktuoti. Vadovas padeda vaikams patiems teisingumo rėmuose spręsti įvairias problemas dėl jų elgesio, dėl jiems pateiktų darbų.

### **3. Pasitikėjimo**

Vaikai nori, kad jais vadovas pasitikėtų taip, kaip kad jie juo pasitiki. Padėti vaikams suprasti, kaip pasitikėjimas auga, dingsta, stiprėja.

### **4. Dialogo – atviros komunikacijos**

Vaikai nori, kad juos kas nors išklausytų, ypač kai jie išlieja savo jausmus, galvosoną ar užsibrėžtus darbus. Kai jie kalba apie savo problemas, reikia jas rimtai ir priimti (nors suaugusio akimis atrodytų smulkmenos). Sava vadovas pastato taip, kad vaikai nebijo jo paklausti patarimo, nebijo su juo pasidalinti mintimis ar jausmais, nebijo pasiūlyti planų ar pagerinimų. Atvirumas vadovo su vaikais prisideda prie idomios, linksmos, malonios veiklos.

## **VADOVO SAVYBĖS, KURIOS PADEDA PRIARTĖTI PRIE VAIKŲ**

### **1. Klausyti ir reaguoti**

Daug suaugusių mėgsta kalbėti „į vaikus“, o ne su jais. Vadovas stengiasi kiekvieną vaiką išklausti, o tylėsius bando atverti, kad pasisakytų.

### **2. Pagirti ir patiems juos priimti**

Daug daugiau galima pasiekti pagyrimais negu barimais.

## **KAIP VAIKAI BRĘSTA IR KAIP VADOVAS PRISIDEDA PRIE JŲ BRENDIMO**

Dirbdamas su vaikais, vadovas turi žinoti augimo, brendimo procesą. Vaikai auga ir bręsta ne tik fiziniai, bet ir protiniai, socialiai, emociniai, moraliai. Vieni vaikai greičiau bręsta viena plotme, lėčiau bręsta kita. Svarbu yra priimti kiekvieną vaiką, kaip individą su savo brendimo laipsniu. Vengti užsiėmimų, kurie reikalauja lygiai tų pačių rezultatų iš visų.

Gerai parinkti užsiėmimai teikia visiems vaikams pasitenkinimą pagal jų brendimo pajėgumą. Paskatinti vaikus, kad vieni kitiems (mažiau sugebantiems) padėtų. Paskatinti vaikus išmėginti naujus dalykus, kurie jiems pateikiami. Vengti užsiėmimų ar temų, kurios per sunkios to amžiaus vaikams — tai tik sukels nereikalingus nepasitenkinimus ir nemalonumus.